

Справка във връзка със SBA 2010/11

БЪЛГАРИЯ

Справката за България накратко:

- ✓ *Развитието на сектора на МСП в България временно беше забавено от кризата, но икономическите тенденции са положителни.*
- ✓ *Секторът на МСП в България е сходен със средната стойност за ЕС, но неговата роля за осигуряване на работни места и принос към добавената стойност е дори по-важна в България.*
- ✓ *Като цяло в повечето области от SBA България е около или под средната стойност за ЕС. С течение на времето обаче изглежда, че има напредък в повечето области от SBA.*
- ✓ *България наскоро си постави цели по осем от десетте области от SBA със специални политически мерки.*

Фактологична справка по SBA¹: Small Business Act (SBA, Акт за малкия бизнес) е водещата политическа инициатива на ЕС за подкрепа на малките и средните предприятия (МСП). Целта на ежегодното актуализираните справки е да се подобри разбирането на последните тенденции и националните политики, които засягат МСП.

1. МСП в България — основни цифрови данни

	Брой предприятия			Заетост			Добавена стойност		
	България	ЕС-27		България	ЕС-27		България	ЕС-27	
	Брой	Дял	Дял	Брой	Дял	Дял	Млрд. EUR	Дял	Дял
Микро предприятия	250.818	89,9%	92,1%	536.863	27,5%	29,8%	4	16,4%	21,6%
Малки предприятия	22.960	8,2%	6,6%	459.983	23,5%	20,4%	5	21,1%	18,9%
Средни предприятия	4.491	1,6%	1,1%	438.412	22,4%	16,8%	5	21,7%	17,9%
МСП	278.269	99,7%	99,8%	1.435.259	73,5%	66,9%	14	59,2%	58,4%
Големи предприятия	715	0,3%	0,2%	518.421	26,5%	33,1%	9	40,8%	41,6%
Общо	278.984	100,0%	100,0%	1.953.679	100,0%	100,0%	23	100,0%	100,0%

Изчисления за 2010 г., базирани на цифрите за 2002—2007 г. от преработената база данни със структурна бизнес статистика (Евростат). Изчисленията са направени от Cambridge Econometrics. Данните обхващат „бизнес икономиката“, която включва промишлеността, строителството, търговията и услугите (NACE Rev. 1.1, раздели С - I, К). Данните не обхващат предприятията в земеделието, горското и рибното стопанство, нито в голяма степен незапартните услуги като образование и здравеопазване. Предимството да се използват данни на Евростат е, че статистическите данни от различни държави са били хармонизирани и са съпоставими между отделните държави. Недостатъкът е, че за някои държави тези данни може да се различават от данните, публикувани от националните органи.

Структурата на българския сектор на МСП в известна степен е неравномерно разпределена между малките, средните и големите предприятия в сравнение със средната стойност за ЕС, като тези сектори имат по-голям относителен дял в общия брой предприятия. Също така в средностатистическото българско МСП са заети 5,2 човека, което е с един човек повече от средностатистическото МСП в ЕС. По отношение на общото ниво на МСП обаче разпределението между МСП и големи предприятия наподобява средното равнище за ЕС, докато тенденцията към малко по-голям среден размер на фирмата е възможно да се дължи на исторически причини. Относителната сила на сектора на малките и средните предприятия също е ясна от гледна точка на заетост и принос към добавената стойност, но все пак трябва да се има предвид, че пропорционално в големите предприятия са заети по-малко хора и те имат по-слаб принос в

създаването на добавена стойност, което евентуално отразява по-ниската производителност в този сектор.

Интересен факт е, че половината от всички български предприятия извършват дейност в сектора на търговията, което е доста над средното за ЕС — малко по-малко от една трета. От друга страна, все още явно има възможности за разширяване на сектора на услугите, който понастоящем е само 35% (средна стойност за ЕС: 44%). Положението обаче е различно по отношение на заетостта и създаването на добавена стойност, тъй като секторът на търговията представлява само една трета, докато секторите на услугите и производството заедно представляват повече от 50%.

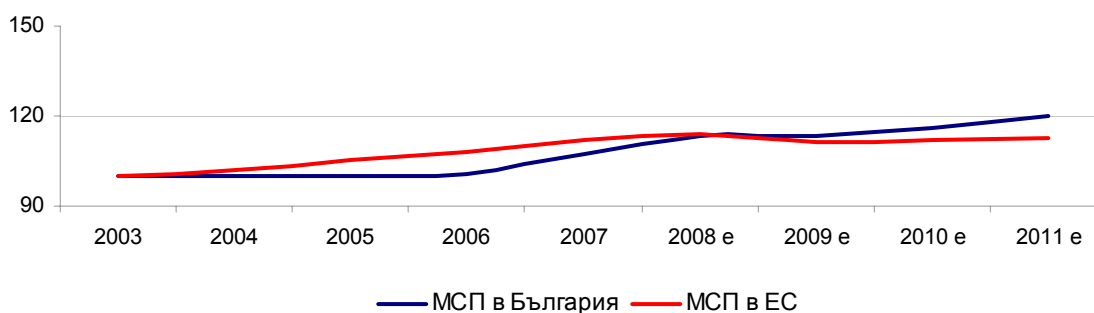
След 2003 г. статистическите тенденции ясно показват енергично развитие в българския сектор на МСП през последните години. Увеличаването на броя на българските предприятия беше забавено само временно от кризата, като равнищата на растеж се

повишават отново относително бързо. Основна движеща сила на това развитие са малките и средните предприятия. Положението с цифровите данни за заетостта е малко по-неблагоприятно, тъй като вследствие на кризата българските МСП са били принудени да освободят персонал, а освободените лица сравнително бавно намират отново своето място на пазара на труда. Въпреки това се счита, че цифровите данни за заетостта в МСП са на път да се

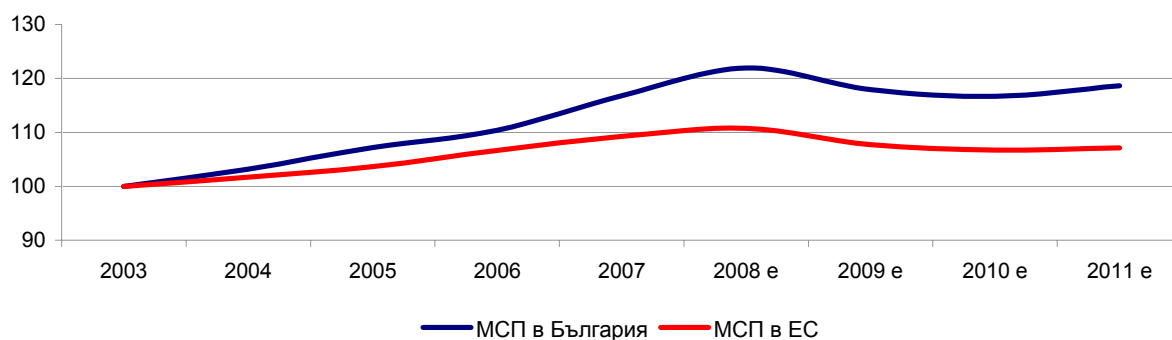
върнат към предишните си равнища, отново главно благодарение на малките и средни предприятия. Най-впечатляващо е развитието на създаването на добавена стойност. Очаква се, че до 2011 г. българските МСП ще увеличат повече от четири пъти своя принос в добавената стойност спрямо равнищата от 2003 г. Кризата само временно е засегнала цифровите данни за растежа, които след това отново набират скорост много бързо.

Тенденции в развитието на МСП в България във времето²

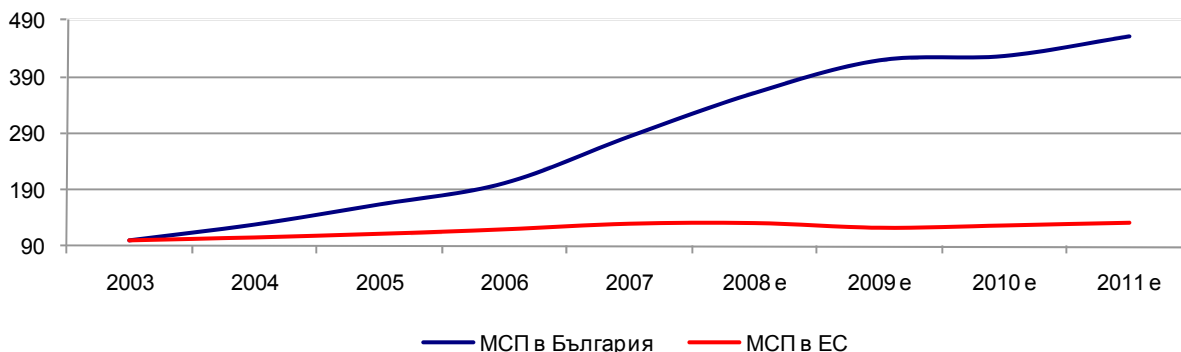
Брой предприятия
(Индекс: 2003=100, изчисления, считано от 2008 г. насам)

Заетост в предприятията
(Индекс: 2003=100, изчисления, считано от 2008 г. насам)

Добавена стойност на предприятията
(Индекс: 2003=100, изчисления, считано от 2008 г. насам)

2. Българският профил в контекста на SBA

Резултатите на България на фона на средните стойности за ЕС по области от SBA³

Като цяло наличните статистически данни, които се отнасят до МСП, представят профил на България в контекста на SBA под средното равнище за ЕС. Цифровите данни показват, че резултатите на България отговарят на европейските ѝ партньори по четири от осемте принципа на SBA, за които са на разположение средни стойности за България, а именно „Отзивчива администрация“, „Обществени поръчки и държавни помощи“, „Достъп до финансиране“ и „Единен пазар“ (поради липса на данни няма средна стойност на областта за принцип 9 „Околна среда“ за всички държави, а за

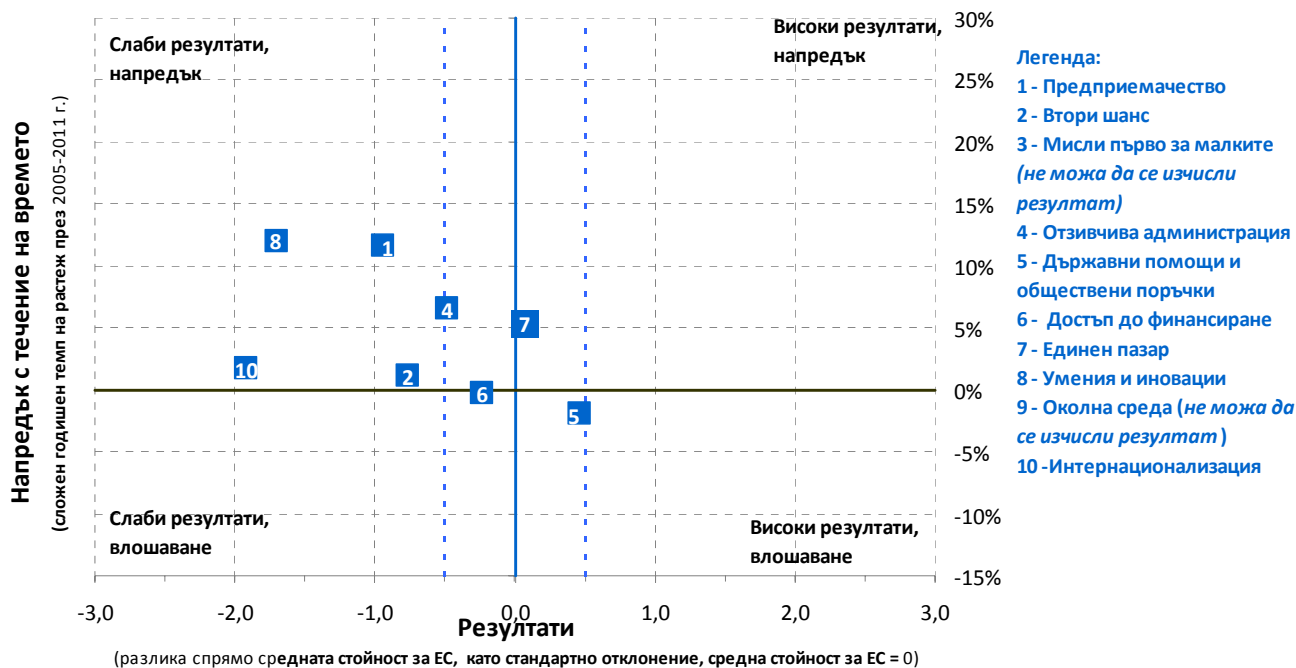
областта от SBA „Мисли първо за малките“ само един показател е на разположение за България).

По отношение на останалите четири принципа България се нарежда под средната стойност за Европа.

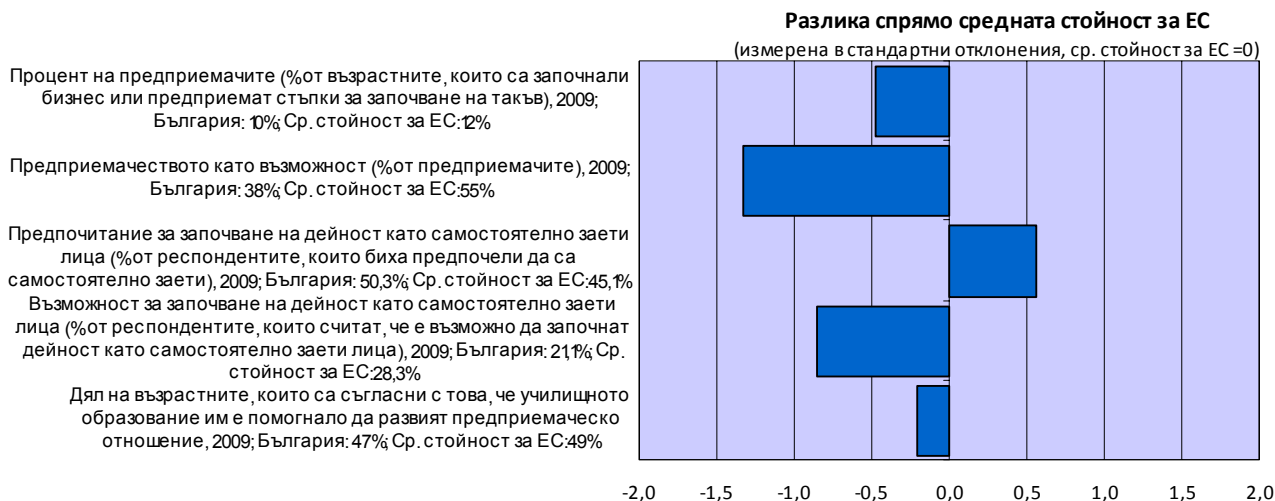
Когато се прави анализ на развитието във времето, а също така в сравнение с други държави-членки на ЕС, изглежда, че България има напредък в повечето области от SBA. Въпреки че повечето показатели са около или под средната стойност за ЕС, в много области се наблюдават подобрения на резултатите през последните няколко години. Значителен е напредъкът по-специално в жизненоважните области „Предприемачество“ и „Умения и иновации“. Тези подобрения вече би трябвало да са създали по-добър бизнес климат в България.

С цел получаване на по-пълна картина беше анализирана политиката на България⁴. Анализът показва, че България в последно време е осъществявала дейност в седем от десетте области от Small Business Act (всички с изключение на „Втори шанс“, „Отзивчива администрация“ и „Интернационализация“).

Резултати на България в контекста на SBA: настоящо положение и развитие през периода 2005—2011 г.⁵

I. Предприемачество

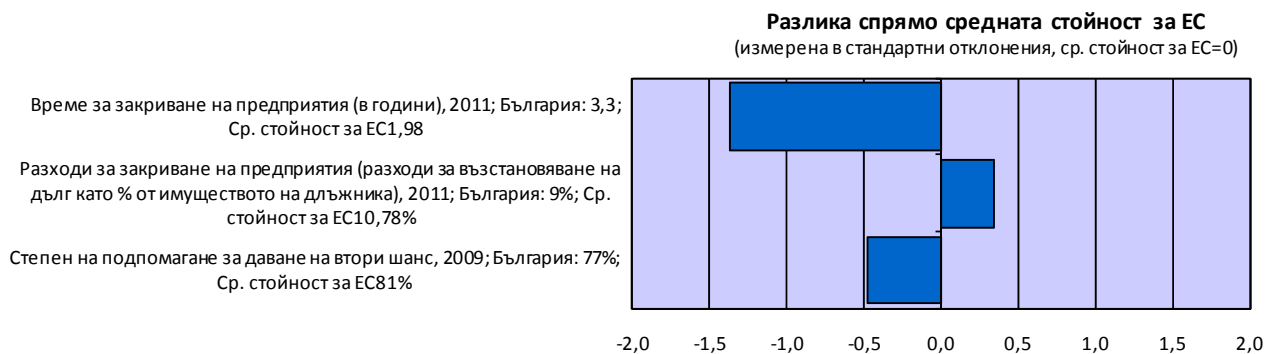
Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби

Наличните показатели относно предприемачеството показват, че в тази област България изостава спрямо европейските си партньори. Въпреки че общият процент на предприемачите в България съответства на средната стойност за ЕС, делът на предприемачеството, което се извършва като възможност, е значително по-малък (само 38% в България, спрямо 55% средна стойност в ЕС), което предполага, че значителна част от предприемачите в България са започнали бизнес, защото са били принудени, за да си изкарват прехраната. Въпреки че много българи в крайна сметка биха предпочели да са самостоятелно заети, по-малък дял от този в

европейските партньори смятат, че би било възможно да го направят (21% спрямо средната стойност за ЕС от 28%), което евентуално показва, че все още има практически пречки пред започването на бизнес в България.

Що се отнася до политиката, през 2010 г. Министерство на образованието, младежта и науката стартира схема, целяща развиване на основните компетенции за учене през целия живот. Тя включва актуализиране на учебните планове като се включат учебни програми по предприемачество и обучение на преподавателите, които ще въведат обучението по предприемачество в 100 пилотни училища.

II. Втори шанс

Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби резултати.

Като цяло в тази област България се нарежда под средната стойност за ЕС. В голяма степен това се дължи на лошите резултати само по един от трите

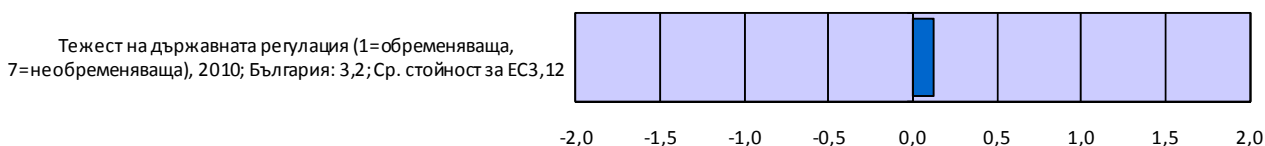
показателя: времето за закриване на предприятие. В България това трае с повече от една година по-дълго, отколкото в европейските ѝ партньори. Свързаните с

това разходи обаче остават близки до средната стойност за ЕС, както и степента на подкрепа от страна на българите за допускането на втори шанс.

Що се отнася до политиката, не е докладвано за предприемане на значими мерки в тази област в България през 2010 г. или през първото тримесечие на 2011 г.

III. Мисли първо за малките

Разлика спрямо средната стойност за ЕС
(измерена в стандартни отклонения, ср. стойност за ЕС=0)

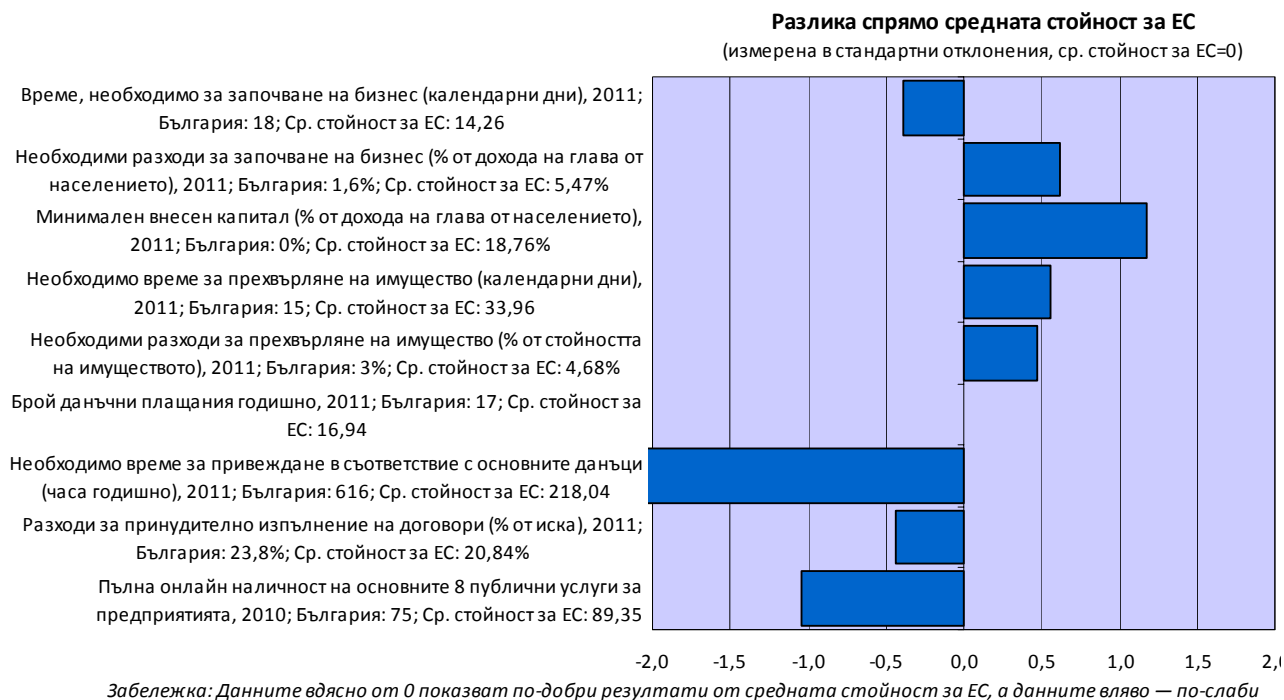
Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби резултати.

В областта „Мисли първо за малките“ за България има на разположение само един показател, а именно възприеманата тежест на държавната регулация, който отговаря на средната стойност за ЕС. Поради липсата на данни обаче не е възможно да се направят никакви общи заключения на тази база.

Що се отнася до политиката, през 2010 г. България въведе План за действие за намаляване на административната тежест с 20 % до края на 2012 г. Планът за действие включва 135 мерки. Около 30 от тях вече са приети и приблизително същият брой се прилагат.

Освен това през 2010 г. България откри портал за обществени консултации (strategy.bg), където се представят за обсъждане всички проекти на законодателни и стратегически актове. Порталът дава възможност на държавните институции да предоставят новото или изменено законодателство за обществена консултация. Порталът осигурява достъп така също до дискуссионни форуми в секция „Днес обществото решава“.

IV. Отзивчива администрация

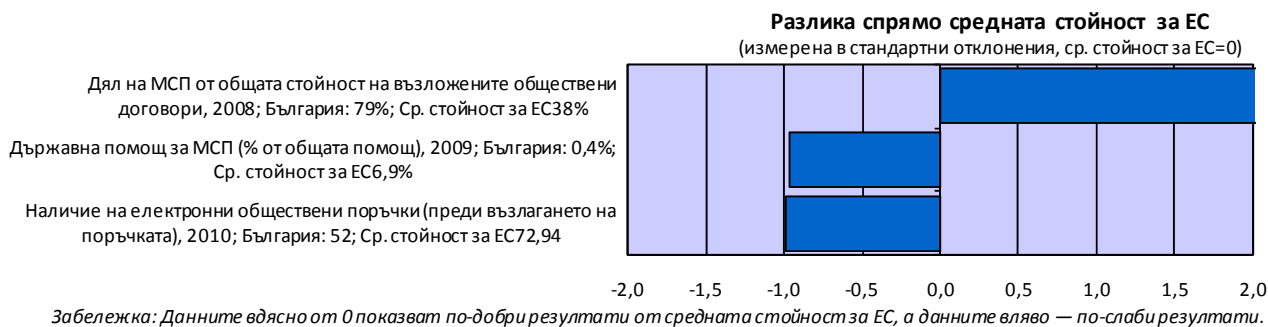

България получава средна оценка по отношение на този принцип на SBA. Ако обаче се разгледат отделните показатели се наблюдават някои изразени несъответствия. От една страна е положително, че да се създаде и стартира предприятие в България изглежда по-евтино, в относително изражение, спрямо европейските ѝ партньори⁶. От друга страна, процедурите, свързани с привеждането в съответствие с основните данъци, в България отнемат

значително повече време, като изискват почти 8 цели работни дни, спрямо по-малко от 3 — средна стойност в ЕС. Наличието на основни публични услуги онлайн също може да бъде допълнително подобро в България.

Що се отнася до политиката, не е докладвано за предприемането на значими мерки в България в тази област през 2011 г. или първото тримесечие на 2011 г.

V. Държавни помощи и обществени поръчки

Като цяло резултатът на България е около средната стойност за ЕС за тази област от SBA, като се наблюдават обаче несъответствия между отделните показатели. Наличието на електронни обществени

поръчки преди възлагането на поръчката е по-ниско в България в сравнение с европейските ѝ партньори, но българските МСП все пак изглежда успяват да си проправят път до този пазар. От друга страна,

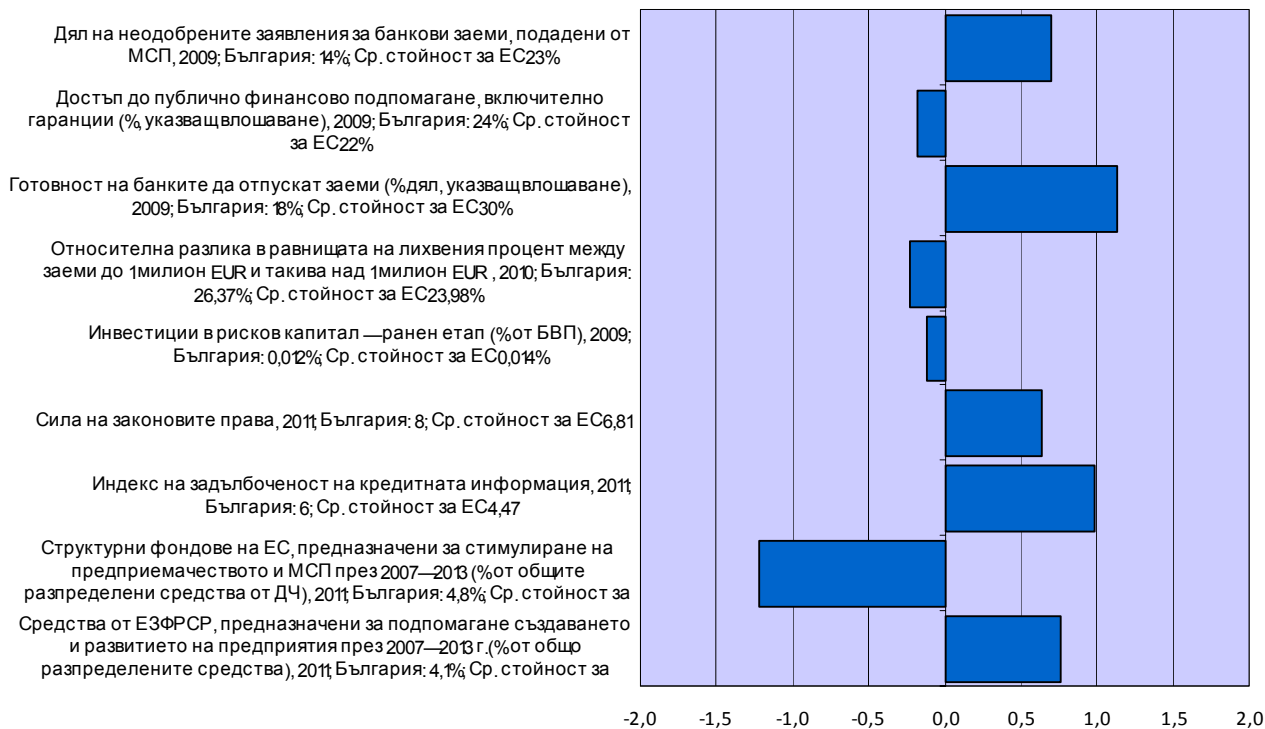
България отпуска на МСП много по-малък дял от държавната помощ в сравнение с други държави в ЕС.

Що се отнася до политиката, оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007—2013 г.“ на структурните фондове на ЕС има ясна насоченост към мерки за подпомагане на МСП на база на Регламента относно минималната помощ и Общия регламент за групово освобождаване. Съответно през 2010 г. и началото на 2011 г. бяха стартирани следните схеми за безвъзмездни средства (помощи): „Технологична модернизация в МСП“ и

„Въвеждане на международни стандарти“. Въпреки че все още не дават резултати за българските МСП, схемите са съсредоточени точно върху тях и се очаква да осигурят разнообразни помощи за микропредприятията, малките и средните предприятия от гледна точка на интензитета на помощта. Процентът на усвояване по ОП „Конкурентоспособност“ все още е нисък, но акцентът върху МСП е очевиден в стартираните схеми за безвъзмездни помощи.

VI. Достъп до финансиране

Разлика спрямо средната стойност за ЕС
(измерена в стандартни отклонения, ср. стойност за ЕС=0)

Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби

В тази област резултатите на България са близки до средните стойности за ЕС, макар и малко под тях. Сред показателите, които са под прекия контрол на политиката, както относителната задълбоченост на кредитната информация, така и силата на законовите права са над средните показатели за ЕС. Делът на България в подпомагането за създаването и развитието на предприятия по линия на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) също надвишава средната стойност за ЕС.

От друга страна, що се отнася до разпределението на структурните фондове на ЕС за стимулиране на предприемачеството и МСП, делът на България е по-малко от една четвърт от дела в европейските ѝ партньори (4,8% спрямо средна стойност за ЕС от 22%). Прегледът на показателите, измерващи достъпа до финансиране, предлагано от банките, показва, че забелязаното влошаване по отношение на готовността на банките да отпускат заеми е по-малко в България спрямо средната стойност за ЕС, като в България има

също по-малко отхвърлени заявления за заеми отколкото в други държави в ЕС, което вероятно се дължи на строгите изисквания за обезпечаване. Инвестициите в рисков капитал имат малък принос за достъпа на МСП до финансиране в България, но те като цяло съответстват на средната стойност за ЕС.

Що се отнася до политиката, през 2010 г. бяха обявени няколко покани за изразяване на интерес по инициативата „Съвместни европейски ресурси за микро-, малки и средни предприятия“ (JEREMIE) в

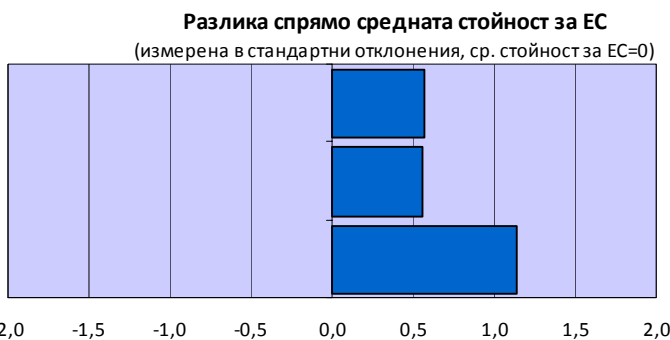
България. Тези покани за изразяване на интерес (за изпълнението на финансовите инструменти „Фондове за рисков капитал“, „Гаранции, покриващи загуби на портфейл от дългове“, „Фондове за инвестиции в компании в етап на растеж“ и „Мецинин фондове“) се оценяват от Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ). Мерките по инициативата JEREMIE би трябвало да се реализират през 2011 г., тъй като 200 млн. EUR вече са преведени на ЕИФ и тази сума се счита за усвоена по ОП „Конкурентоспособност“.

VII. Единен пазар

Директиви относно единния пазар, които не са транспонирани или нотифицирани (%), 2010; България: 0,6; Ср. стойност за ЕС 0,91

Брой директиви, чието транспониране е просрочено с повече от 2 години, 2010; България: 0; Ср. стойност за ЕС 0,85

Средно закъснение в транспонирането на директиви, чието транспониране е забавено (в месеци), 2010; България: 3%; Ср. стойност за ЕС 7,12%

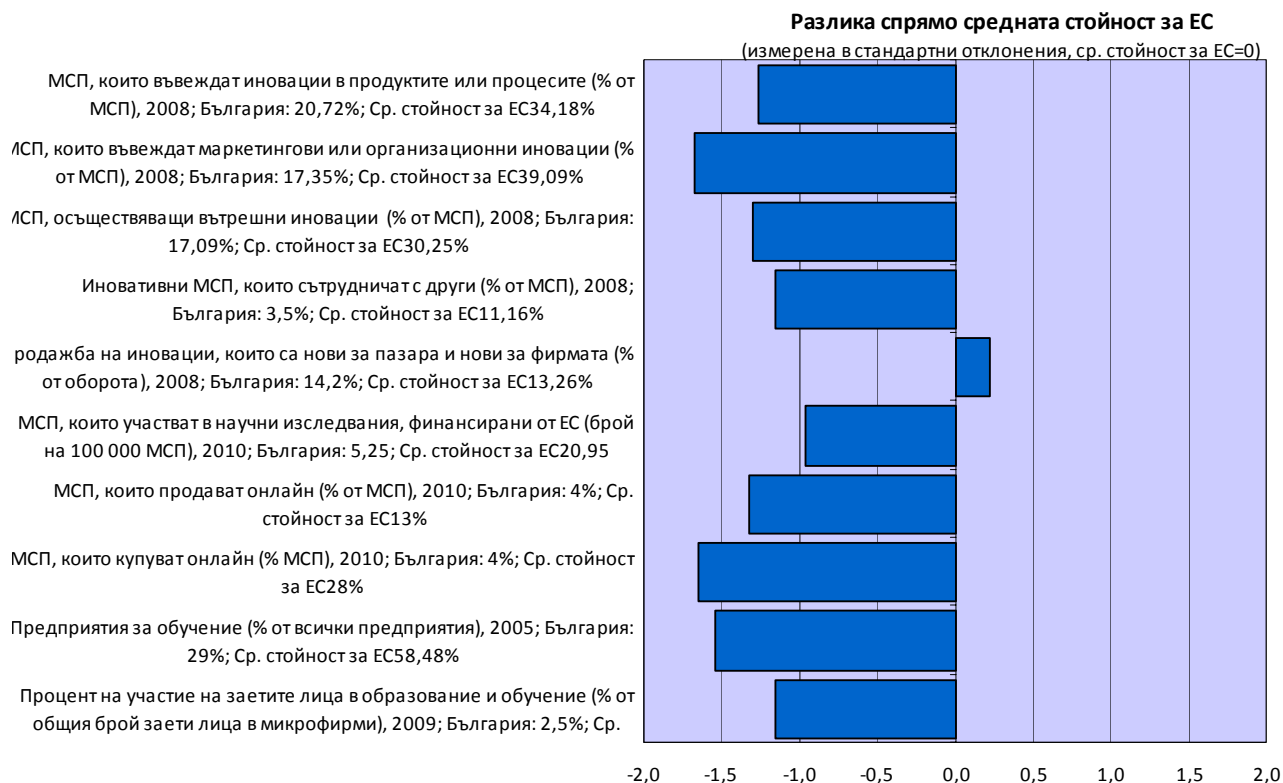
Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби

Трите показателя, които са на разположение за България в тази област, сочат резултати над средната стойност за ЕС. Въпреки това, поради липсата на данни за действителното измерение на вътрешната търговия в ЕС, цифровите данни трябва да се тълкуват внимателно. Предвид казаното, средното закъснение на транспонирането на директиви, чието транспониране е забавено в България (3 месеца), е по-малко от половината от средното за ЕС. И останалите показатели, свързани със законодателството в областта на вътрешния пазар и транспонирането на законодателството на ЕС в националното законодателство, са над средното равнище.

Що се отнася до политиката, беше стартирана схема за безвъзмездна помощ „Покриване на международно признати стандарти“ по оперативна програма

„Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007—2013 г.“ на структурните фондове на ЕС. Целта е да се предостави подпомагане на предприятията при въвеждането на системи за управление, привеждането в съответствие с европейски и международни стандарти, въвеждането на добри производствени практики и създаването на продукти с висока добавена стойност. Официалната процедура беше стартирана през юли 2010 г., а крайният срок за представяне на проекти беше 30 септември 2010 г. През април 2011 г. бяха изпратени покани за подписване на договор до успешните кандидати, но все още е твърде рано да се правят оценки на бъдещия ефект от тези мерки.

VIII. Умения и иновации

Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби

В тази обширна област от SBA, която обхваща както уменията, така и иновациите, България е под средната стойност за ЕС. Всъщност за всички показатели с изключение на един България изостава от европейските си партньори. Относително малък дял от българските МСП се занимават с иновации, било то свързани с продукт или процес, или маркетингови или организационни иновации. Делът на последните е по-малко от половината от средната стойност за ЕС (17 % спрямо средна стойност за ЕС от 39%). От това следва също така, че делът на България в иновационните МСП, които сътрудничат с други, е под средните равнища. Отвъд основните показатели за иновации изглежда, че българските МСП в по-малка степен разчитат също така на ИТ решения в търговията, като по-малко от 5% се занимават с онлайн търговия — цифра, която е значително под средната стойност за ЕС. В България са необходими подобрения от гледна точка на резултатите, свързани с усвояване на умения — друга област, в която България значително изостава от средната стойност за ЕС по двата налични показателя.

Що се отнася до политиката, обнадеждаващо е, че в последно време има известен напредък в работата в тази област от SBA. През 2010 г. бяха стартирани три схеми за безвъзмездна помощ по оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика 2007—2013 г.“ на структурните фондове на ЕС с цел подкрепа на аспекта „Умения и иновации“ от SBA:

- 1) Подкрепа на трансфера на знания към предприятията — целта на тази схема е да се стимулират пазарно ориентирани научноизследователски и развойни дейности и трансфера на знания към МСП;
- 2) Подкрепа за внедряване в производството на иновативни продукти, процеси и предоставяне на иновативни услуги — целта е да се предостави комплексна консултантска и инвестиционна подкрепа на иновативни български стартиращи предприятия, за осъществяване на успешни проекти за иновации в производствения процес и пазарната реализация на иновативни продукти, процеси и услуги с добавена стойност.

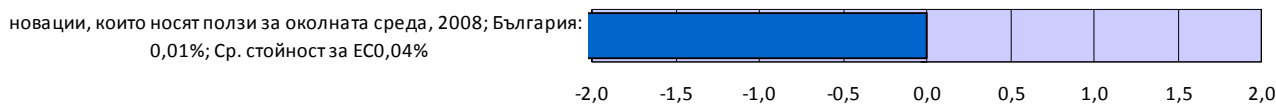
3) Подкрепа за развитието на клъстерите — тази схема насърчава създаването и развиването на клъстери. Предоставя се помощ за развитие на административния и управленския капацитет на клъстери, за разработване на нови продукти и услуги, за разширяване на пазарите, за привличане на нови

членове на клъстера и за насърчаване на инвестиции в модерни технологии.

Горепосочените мерки по ОП „Конкурентоспособност“ бяха стартирани съвсем скоро, затова все още не е възможно да се оцени техният ефект.

IX. Околна среда

Разлика спрямо средната стойност за ЕС
(измерена в стандартни отклонения, ср. стойност за ЕС=0)

Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби

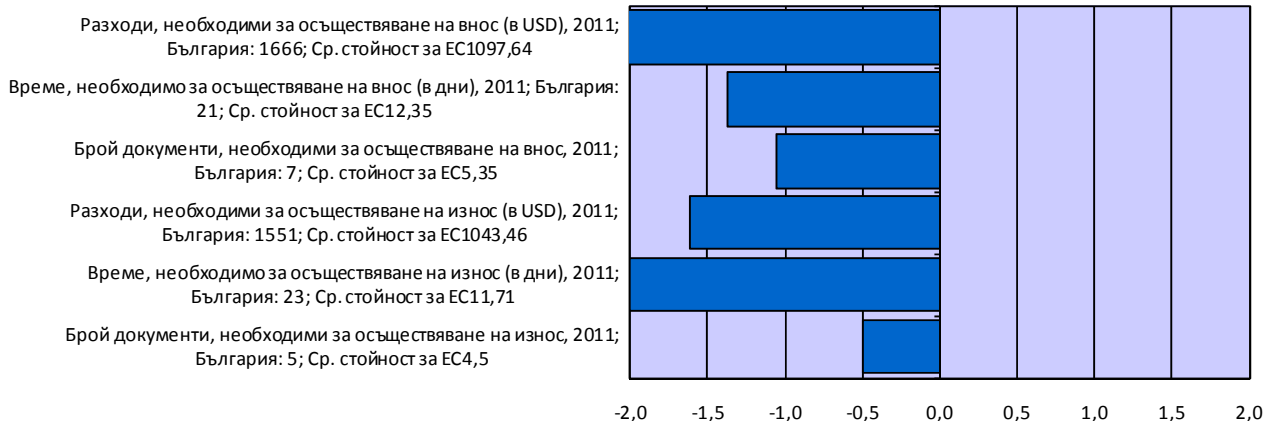
В област „Околна среда“ има само един показател, а именно дела на малките и средни предприятия, които правят иновации с екологични ползи за предприятието и/или крайния потребител. Следователно не е възможно да се направят каквито и да било общи заключения на тази база.

Що се отнася до политиката, през февруари 2011 г. беше подписан меморандум за разбирателство между Министерство на икономиката, енергетиката и туризма и Европейската банка за възстановяване и развитие

(ЕБВР) за финансирането на проекти за МСП в областта на енергийната ефективност и екологичната икономика. Бюджетът е 200 милиона EUR от оперативна програма „Конкурентоспособност“ на структурите фондове на ЕС и още 150 милиона EUR под формата на кредитна линия от ЕБВР. Проектът обаче все още е на подготвителен етап, затова не може да се направи пълна оценка какъв ще бъде неговият принос за подобряване на положението на МСП по отношение на енергийната ефективност.

X. Интернационализация

Разлика спрямо средната стойност за ЕС
(измерена в стандартни отклонения, ср. стойност за ЕС=0)

Забележка: Данните вдясно от 0 показват по-добри резултати от средната стойност за ЕС, а данните вляво — по-слаби резултати.

Цифровите данни сочат, че България изостава от средната стойност за ЕС по всички налични показатели, защото като цяло да се търгува в България е по-скъпо и се изисква повече време, отколкото в европейските ѝ партньори. Времето, необходимо за осъществяване на износ е повече от

два пъти по-дълго в България, като отнема повече от три седмици в сравнение с по-малко от 12 дни средна стойност.

Що се отнася до политиката, не е докладвано за предприемането на значими мерки в тази област в България през 2010 г. и първото тримесечие на 2011 г.

Добра практика

Включваме пример за добра практика, за да илюстрираме какво действително прави правителството за насърчаване на МСП.

Порталът за обществени консултации (strategy.bg), на който се публикуват за обсъждане всички проекти на законодателни и стратегически актове, се счита за най-добра практика. Порталът се поддържа от Министерски съвет на България и предоставя ключова информация за минали и текущи обществени консултации по проекти на стратегически документи и законодателни актове. Порталът за обществени консултации дава възможност на всяка държавна институция да публикува планираното ново или изменено законодателство. Всеки може да прави коментари по представените документи, които обхващат както национално, така и областно/общинско законодателство. Порталът осигурява достъп така също до дискуссионни форуми за предложения в секция „Днес обществото решава“. Целта на портала е да се повиши осведомеността на бизнеса и на гражданите и да се насърчи тяхното активно участие в изработването на политиките. Очаква се порталът да стимулира така също сътрудничество между НПО, бизнеса, граждани и експерти от държавните институции при разработването на законодателни рамки и инициативи.

Относно справките във връзка със SBA

Справките във връзка със Small Business Act (SBA) се изготвят от ГД „Предприятия и промишленост“ като част от Прегледа на постиженията на МСП (SME Performance Review, SPR), който е нейното основно средство за извършване на икономически анализ по въпросите на МСП. Справките съчетават последните налични статистически данни и информация за политиката за 27-те държави-членки на ЕС и други 10 държави, които не са държави-членки, но също участват в [Рамковата програма за конкурентоспособност и иновации](#) (CIP) на ЕС. Справките, които се изготвят на годишна база, спомагат за организирането на наличната информация, за да се улеснят оценките на политиката в областта на МСП и да се наблюдава прилагането на SBA. В тях се отразяват както настоящото положение, така и напредъкът. Справките не представляват оценка на политиките на държавите-членки, а следва да се считат за допълнителен източник на информация, предназначен да подобри разработването на основана на достоверни факти политика. В справките например се цитират само онези свързани с политиките мерки, които местните експерти по политиката в областта на МСП считат за уместни. Те не отразяват и не могат да отразяват всички мерки, които се предприемат от правителството през референтния период. Повече информация относно политиките е на разположение в база данни, достъп до която е осигурен чрез уебсайта на SPR. Моля, вж. бележките на гърба на документа.

За повече информация

Преглед на постиженията на МСП:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

Small Business Act:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

Европейски портал за малкия бизнес:

http://ec.europa.eu/small-business/index_bg.htm

Entr-SPR@ec.europa.eu

¹ За справките във връзка със SBA за 2010—2011 г. от значителна полза беше ценната информация, предоставена от Съвместния изследователски център (СИЦ) на Европейската комисия в Испра, Италия. СИЦ внесе значителни подобрения в методологичния подход, дейността по набора статистически данни и визуалното представяне на данните. Пълният набор данни, включително източниците, е на разположение на: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm.

² Трите графики по-долу описват тенденцията за променливите във времето. Те включват стойности на индекса за годините от 2003 г. насам, като стойността на базовата 2003 година е определена на „100“. Считано от 2008 г., графиките показват изчисления за развитието във времето на база на цифровите данни за 2003—2007 г. от базата данни със структурна бизнес статистика (Евростат). Изчисленията са направени от Cambridge Econometrics. Данните обхващат „бизнес икономиката“, която включва промишлеността, строителството, търговията и услугите (NACE Rev. 1.1, раздели С — I, К). Данните не обхващат предприятия в земеделието, горското и рибното стопанство, или в голяма степен незапазарните услуги като образование и здравеопазване. Подробна методология е на разположение на: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm.

³ Радарната диаграма на SBA очертава относителното място на дадена държава спрямо средната стойност за ЕС за различните области от SBA. Отделните стойности представляват средните стойности на всички налични показатели за тази област. Скалата е от „0“ (минимум или „най-лошо в категория ЕС-27“) до „1“ (максимум или „най-добро в категорията“). Средната стойност за ЕС се намира между тези крайни стойности и е очертана като сива лента в диаграмата. Средната стойност за област 9 („Околна среда“) не е посочена за нито една държава поради липса на данни

⁴ Мерките по отношение на политиката, представени в настоящата Справка във връзка със SBA, могат да бъдат само мерки, избрани сред предприетите от правителството мерки през 2010 г. и през първите три месеца на 2011 г. Изборът е направен от експерта на държавата по политиката за МСП, работещ по договор с Ecorus (водещият изпълнител на ГД „Предприятия и промишленост“ за изготвяне на Справките за 2010—2011 г.). Експертите бяха помолени да изберат само онези мерки, които според тях са били най-важни, т.е. се очаква да са оказали най-голямо въздействие върху конкретната област от SBA. Пълният набор от мерки, събрани от експертите при изготвянето на тазгодишните справки, ще бъде публикуван под формата на база данни относно политиките на уебсайта на ГД „Предприятия и промишленост“ заедно със справките.

⁵ В диаграмата с координатна система са съчетани два набора с информация: първо, на нея са показани резултатите от настоящото състояние на база на наличните данни за последните години. Тази информация е очертана по оста „X“, измерена в стандартни отклонения на извадката, непретеглена средна аритметична стойност за ЕС-27. Вертикалната лента, обозначена от пунктирните линии, определя средната стойност за ЕС. Второ, на диаграмата е представен напредъкът във времето, т.е. средните годишни темпове на растеж за периода 2005—2011 г. Това са темповете на растеж на отделните показатели, от които се състоят средните стойности на различните области от SBA. Следователно точното място на конкретна средна стойност на област от SBA във всеки от 4-те квадранта дава не само информация за настоящото състояние къде се намира държавата във връзка с тази област от SBA по отношение на останалата част от ЕС в даден момент от времето, но също така за степента на постигнатия напредък през периода 2005—2011 г.

⁶ Началните показатели са базирани на данни на Световната банка. За сведения по методологията моля вж. доклада за 2011 г. „Doing Business“ на <http://www.doingbusiness.org/>. Следва да се отбележи, че тези констатации може да се различават от съответните цифрови данни, получени направо от държавите-членки в техните доклади, според които през 2010 г. стартирането на бизнес в България е отнемало 3—7 дни и е струвало 56 EUR. За повече информация, моля, вж.: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/start-up-procedures/index_en.htm.